

ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДИТИНИ З ІСТОРИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Добірка уроків літературного читання до Дня захисника України

Оксана ГАНИК, учитель-методист, учителька початкових класів, ЗШ “Дивосвіт”, м. Львів

Чи потрібно обговорювати з молодшими школярами складні, “дорослі” теми? Як це зробити коректно, аби діти не боялися звертатися до батьків і педагога із запитаннями й не шукали відповідей на них деінде?

Чудовим і ефективним засобом у вирішенні цієї проблеми авторка вважає художню літературу. Саме за її образами можна успішно й у доступній формі донести дітям багато складних питань. Продемонструємо сьогодні це на прикладі творів, присвячених сучасній непростій темі — військовим операціям на Сході України.

ДОРΟΣЛА ГРА

Урок літературного читання у 3-му класі

Тема: Історії про героїв АТО. Оксана Самара “Доросла гра”.

Очікувані результати

- Учень/учениця сприймає усну інформацію; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує на пояснення;
- відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети;
- виокремлює цікаву для себе інформацію; пояснює, чому вона зацікавила; передає її іншим особам;
- з допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах;
- висловлює власні погляди щодо предмета обговорення;
- передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці;
- розповідає про власні почуття та емоції від прослуханого й побаченого;
- пояснює мотиви вчинків персонажів за змістом тексту й базуючись на власному досвіді;
- об’єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри;
- виконує різні ролі в групі, пояснює, у чому цінність спільної роботи;
- уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших.

Матеріали та обладнання: збірка “Героям слава! Розповіді для дітей про героїв фронту і

тилу” (спецвипуск журналу “Маленька фея та сім гномів”, 2018, № 6); мапа бойових дій на Донбасі; портрет О. Самари; картки зі скороченим текстом оповідання “Доросла гра” О. Самари, ватман, маркери, таблиці “Бінго”, таблиця і картки до вправи “Футбол”.

Попередня робота. За допомогою соціальних мереж учитель звертається до письменниці з проханням дати відповіді на запитання учнів за змістом її твору.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань (1–2 хв)

— Яке свято ми відзначаємо 14 жовтня? (*День захисника України*).

II. Повідомлення теми і мети уроку

(4–5 хв)

— Сьогодні до Дня захисника України на уроці літературного читання ми читатимемо історії про сучасних захисників України — героїв АТО. Чи знаєте ви, що таке **АТО**?

— Антитерористичною операцією (АТО), війною на сході України або війною на Донбасі називають воєнний конфлікт, який розпочався із вторгнення російських загонів на територію українського Донбасу. Це сталося у квітні 2014 року після захоплення Російською Федерацією Криму, низки проросійських виступів в Україні і проголошення “незалежності” так званих ДНР та ЛНР. У 2018 році АТО отримало назву Операція Об’єднаних Сил (ООС).

— Як ви розумієте поняття “герої”? Хто, на вашу думку, справжній герой?

Мови і літератури ● Громадянська освіта

— У словнику подано таке визначення поняття “герой”: це видатна своїми здібностями і діяльністю людина, що виявляє відвагу, самовідданість і хоробрість у бою і в труді. Герой — це також почесне звання, найвищий ступінь відзнаки за особисті або колективні заслуги перед державою, пов’язані зі здійсненням подвигу. Історії про героїв АТО побачили світ у видавництві “Мамине сонечко” у 2015 р. Їм було присвячено спеціальний випуск у формі збірки. Розгляньте її обкладинку.

— Як називається книжка? (“Героям слава!”)
 — Як ви гадаєте, про яких героїв ітиме в ній мова? Чому? (На обкладинці є підказка: підзаголовок “Розповіді про героїв фронту і тилу”.)

— Що таке **фронт**? (Територія (смуга, зона), на якій ведуть бойові дії.)

— Що таке **тил**? (Під час війни — територія, розташована за межами ділянки бойових дій.)

— Якого кольору обкладинка?

— Що зображено на обкладинці?

— Чому, на ваш погляд, художниця Христина Лукашук намалювала на обкладинці танки, які стріляють квітами? Чому на обкладинці іграшкові коники?

— Сьогодні ми прочитаємо одну з розповідей — оповідання сучасної письменниці Оксани Самари “Доросла гра”.

III. Робота з теми уроку (28–29 хв)

1. Передбачення за заголовком

— Висловіть припущення щодо змісту оповідання за його назвою. Як ви гадаєте, про що може йти мова в оповіданні “Доросла гра”?

2. Словникова робота

Вправа “Вставте пропущені букви”

— Прочитайте слова, вставляючи пропущені букви.

кл. шн.	н. вт. к. ч.	кр. пл. нн.
ч. м. д. ж.	п. н. в. н. ч. н. й	бр. г. д.
др. м. н. т.	пр. т. з	х. л. ш.
	л. ск. ч. й	бр. н. тр. нсп. рт. р

— Поясніть, як ви розумієте слова, що утворилися.

Вправа “Установи відповідність”

— Установіть відповідність між словом і його значенням. Результати зафіксуйте у таблиці.

1. Клішня, рідше клешня	А Частина сухопутної армії, що складається з кількох полків, батальйонів або батарей та інших військових частин і підрозділів
2. Чимдуж	Б Якнайшвидше побігти, втекти
3. Дременути навтікача	В З великою силою; шосили; дуже швидко
4. Понівечений	Г Який має лиск
5. Протез	Г Бойова броньована машина для перевезення піхоти на поле бою і для розвідки
6. Лискучий	Д Поламаний, зіпсований, зруйнований; побитий, покалічений; спотворений
7. Кріплення	Е Пристосування для прикріплювання, закріплювання чогось
8. Холоша	Є Кінцева частина ніжки рака та інших ракоподібних, що має вигляд кліщів
9. Бригада	Ж Механічний пристрій чи апарат, який застосовують для заміщення втрачених органів або частин тіла і часткового поновлення їхньої діяльності, а також для усунення косметичних вад
10. Бронетранспортёр	З Те саме, що штанина

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. Читання твору комбінованим способом

Учні читають вголос (1) оповідання до слів “І раптом зрозумів: він сидів на одному кінці лавки, а його ноги виднілися з-під іншого”. Далі читає вголос учитель (2) до слів “Ясно! — сказав Сергій”. Потім знову читають учні (3) до слів “Мам, знаєш, а в Івана протези”, і вже до кінця читає вчитель (4).

ДОРΟΣЛА ГРА

(скорочено)

(1) Читають учні

Сергій уперше вийшов надвір без шапки. Сьогодні він зібрався швидко, вискочив за двері й на ходу крикнув: “Мам, я гуляти!”.

Надворі було тепло. Сергійко радісно розсміявся і щодуху кинувся на майданчик — там завжди збиралися його друзі. Так і тепер: Вадик і Олег навпочіпки сиділи за низьким бетонним бортиком і перешіптувалися.

— Не принесе, кажу тобі. Глянь, він труситься, мов за ячий хвіст, — сердито говорив Олег.

Вадик підняв голову над бортиком. Тут Сергій підійшов до них і голосно запитав:

— Що не принесе?

Від несподіванки хлопці сіли на землю.

— Сашко пішов по м’яч, — тихо пояснив Олег. — Але він його не принесе.

— Чому? — здивувався Сергійко.

Почувся тупіт, і захеканий Сашко з круглими очима плюхнувся на землю поруч із ними.

— Я не можу. Хай Сергій сходить, — сказав він.

— Ну, і схожу, — Сергій звівся на рівні ноги. Хлопці дивилися на нього. У їхніх поглядах був острах і захоплення.

Бажаєте підвищити кваліфікацію?

Завітайте на сайт журналу “Учитель початкової школи”
upsh.com.ua

Відтепер усі охочі мають змогу підвищити свій фаховий рівень за публікаціями авторів часопису — досвідчених учених і практиків.

Переваги навчання онлайн:

- ✓ можливість самостійного вибору програми
- ✓ зручний для вас час навчання
- ✓ інтерактивні завдання
- ✓ можливість опанувати тему поетапно
- ✓ додаткові матеріали з теми

По завершенні навчання Ви отримаєте **СЕРТИФІКАТ**,
що підтверджує успішне підвищення кваліфікації

Охочі мають змогу оприлюднити власний творчий доробок
з опанованої теми й отримати **СВІДОЦТВО ПРО ПУБЛІКАЦІЮ**

З нами навчатися легко!

